

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних відносин і регіональних студій

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

«МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ І СВІТОВА ПОЛІТИКА»

підготовки

бакалавра

спеціальності

292 Міжнародні економічні відносини

**освітньо-професійної
програми**

Міжнародний бізнес

Луцьк – 2022

Силабус освітнього компонента «Міжнародні відносини і світова політика підготовки бакалавра, галузі знань 29 Міжнародні відносини, спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини, освітньо-професійної програми Міжнародний бізнес

Розробник: к.г.н., доцент кафедри міжнародних відносин і регіональних студій Романюк Наталія Іванівна

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

проф. Бояр А.О.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин і регіональних студій, протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри:

проф. Коцан Н.Н.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна очна форма навчання	29 Міжнародні відносини 292 Міжнародні економічні відносини Міжнародний бізнес Бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання 2-й
		Семестр 3-й
ІНДЗ: немає		Лекції 30 год.
		Семінарські заняття 42 год.
		Самостійна робота 68 год.
	Консультації 10 год.	
	Форма контролю: екзамен	
Мова викладання		українська

II. Інформація про викладача

ППП **Романюк Наталія Іванівна**

Науковий ступінь: кандидат географічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри міжнародних відносин і регіональних студій

Контактна інформація Romaniuk.natalia@eenu.edu.ua 0508189454

Дні занять : заняття проводяться у відповідності до розкладу занять, який розміщений на сайті <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>.

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Навчальна дисципліна «Міжнародні відносини і світова політика» входить до циклу дисциплін професійної підготовки. В ході вивчення даної дисципліни студенти вивчають основні тенденції розвитку сучасних міжнародних відносин, геополітичну структуру світу, особливості розвитку сучасних регіональних систем міжнародних відносин.

2. Мета і завдання освітнього компонента

Метою курсу є ознайомити студентів з основними тенденціями та особливостями розвитку міжнародних відносин на сучасному етапі, виробити навички аналізу закономірностей та особливостей розвитку міжнародних відносин і світової політики як на глобальному так і на регіональному рівні.

Основними завданнями вивчення дисципліни є: формування у студентів комплексних знань про найважливіші та базові аспекти міжнародних відносин та світової політики; формування системи знань про характер і зміст міжнародних відносин і світової політики у 90-х рр. ХХ – початку ХХІ ст.; ознайомлення студентів із закономірностями розвитку системи міжнародних відносин; розгляд міжнародних криз і конфліктів кінця ХХ – поч. ХХІ ст.; формування вміння аналізувати нові риси міжнародних відносин в епоху глобалізаційних процесів; висвітлення глибинних змін у світовій політиці; розгляд особливостей розвитку регіональних систем міжнародних відносин.

3. Результати навчання (Компетентності).

	Ефекти	Відповідний код критерію
Загальні компетентності	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні	ЗК 1
	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	ЗК 2
	Здатність навчатися та бути сучасно навченим	ЗК 3
	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	ЗК 5
	Здатність спілкуватися іноземними мовами.	ЗК 6
	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).	ЗК 10
	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ЗК 12

Спеціальні (фахові) компетентності	Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.	ФК 1
	Здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин.	ФК 2
	Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку.	ФК 3
	Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.	ФК 4
	Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.	ФК 8
	Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками	ФК 9
	Здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.	ФК 10
	Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.	ФК 11
	Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин.	ФК 12
	Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову	ФК 14

	комунікацію державною та іноземними мовами.	
Результати навчання	Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.	PH 01
	Систематизовувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.	PH 04
	Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних /дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції	PH 08
	Обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.	PH 11
	Здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування.	PH 12
	Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.	PH 15
	Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.	PH 16
	Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх	PH 17

	вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України.	
	Відстоювати національні інтереси України з урахуванням безпекової компоненти міжнародних економічних відносин.	PH 20
	Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні.	PH 23

4. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Сем.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1.						
Особливості розвитку сучасної системи міжнародних відносин						
Тема 1. Особливості розвитку міжнар. відносин на рубежі ХХ-ХХІ ст.	8	2	2	4	-	ДС, РМГ, 2,5
Тема 2. Геополітична структура сучасного світу. Основні центри сили.	10	2	4	4	-	ДС, РМГ, 2,5
Тема 3. Глобалізація як тенденція розвитку сучасних міжнародних відносин.	8	2	2	4	-	ДС, РМГ, 2,5
Тема 4. Інтеграція як тенденція розвитку міжнародних відносин.	10	2	2	4	2	ДС, РМГ, Р, 2,5
Тема 5. Демократизація як тенденція розвитку міжнародних відносин.	8	2	2	4	-	ДС, РМГ 2,5
Тема 6. Сучасна міжнародна безпека. Основні загрози міжнародній безпеці.	10	2	4	4	-	ДС, РМГ 2,5
Тема 7. Особливості сучасних конфліктів.	10	2	2	4	2	ДС, РМГ, 2,5
Разом за змістовим модулем 1	64	14	18	28	4	17,5
Змістовий модуль 2.						
Регіональні системи міжнародних відносин						
Тема 8. Країни Європи в системі сучасних міжнародних відноси.	14	2	4	6	2	ДС, РМГ, Т 2,5
Тема 9. Країни Близького Сходу в сучасних системі міжнародних відноси.	10	2	4	4	-	ДС, РМГ, Т 2,5
Тема 11. Країни Закавказзя і Центральної Азії в системі сучасних міжнародних відноси.	8	2	2	4	-	ДС, РМГ, 2,5
Тема 12. Країни Південної Азії в системі сучасних міжнародних відноси.	8	2	2	4	-	ДС, РМГ, 2,5

Тема 13. Країни Південно-Східної Азії в системі сучасних міжнародних відноси.	8	2	2	4	-	ДС, РМГ 2,5
Тема 14. Країни Північно-Східної Азії в системі сучасних міжнародних відноси.	8	2	2	4	-	ДС, РМГ, 2,5
Тема 15. Країни Африки в системі сучасних міжнародних відноси.	10	2	2	4	2	ДС, РМГ, Т 2,5
Тема 16. Країни Північної і Латинської Америки в системі сучасних міжнародних відносин	6	-	2	4	-	ДС, РМГ, Т 2,5
Тема 17. Україна в системі сучасних міжнародних відносин	14	2	4	6	2	ДС, РМГ, 2,5
Разом за змістовим модулем 2	86	16	24	40	6	22,5
Підсумовий контроль - іспит						60
Всього:	150	30	42	68	10	100

Методи контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті дуже стисло, їх поглиблене опрацювання за рекомендованою літературою, а також виконання домашніх завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу, опрацювання літератури для підготовки до семінарських занять, підготовка до іспиту

Елементи самостійної роботи студента	К-сть годин
читання літератури для занять	10
виконання домашніх завдань	10
групова робота поза класом	5
підготовка доповіді / презентації	5
підсумковий іспит	10
Загальна кількість годин	40

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в наукових заходах тощо) навчання може відбуватись в цей період в онлайн формі або за індивідуальним планом за погодженням із викладачем.

В умовах дії воєнного стану або карантинних обмежень освітній процес в університеті може здійснюється за змішаною формою навчання, а саме: очно в аудиторії або дистанційно в Microsoft Teams https://teams.microsoft.com/l/team/19%3arGbvrZFq15FfN_EK7t73NwLpn9ijgCEtL8wqyHdsj-81%40thread.tacv2/conversations?groupId=c12473cf-e24e-4d18-b3ee-00981965e534&tenantId=79cf2153-dcef-4e36-ab8c-89480b2366aa/

Політика щодо академічної доброчесності.

Нульова терпимість до списування. Плагіат та списування під час виконання письмових завдань та екзаменів (зокрема, із використанням мобільних девайсів) є грубим порушенням принципу академічної доброчесності.

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання тем семінарських занять або тестів для поточного контролю відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Складання і перескладання іспиту з курсу регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_Polozhprootzin%D0%A0%D0%B5%D0%B4_%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%9C%D0%95%D0%94.pdf).

V. Підсумковий контроль

Формою підсумкового контролю є іспит, здача якого є обов'язковою. Він проводиться в усній формі. Екзаменаційний білет включає 2 питання: по одному з кожного змістового модуля. На іспиті студент отримує від 0 до 60 балів. Загальна сума балів за курс становить 100. Вона формується як сума балів за поточне оцінювання (40 балів) і підсумкове оцінювання (60 балів).

ЗАПИТАННЯ НА ІСПИТ

1. Особливості міжнародних відносин в період формування багатополюсного світу у 90-х рр. XX ст.
2. Геополітична ситуація у світі на поч. XXI ст.

3. Конфлікти сучасності. Основні шляхи їх врегулювання.
4. Інтеграція як тенденція розвитку сучасних міжнародних відносин.
5. Демократизація світу як тенденція розвитку сучасних міжнародних відносин.
6. Глобалізація як тенденція розвитку сучасних міжнародних відносин.
7. Міжнародна безпека: сучасний стан, загрози, шляхи їх відвернення.
8. Геополітичні зміни у Європі на поч. 90-х рр. ХХ ст.
9. Особливості розвитку сучасних європейських інтеграційних процесів.
10. Сучасні локальні та регіональні конфлікти у Європі.
11. Особливості діяльності ЄС на сучасному етапі.
12. Країни Близького Сходу в системі сучасних міжнародних відносин.
13. Сучасна геополітична ситуація на Близькому Сході.
14. Особливості сучасного стану ізраїльсько-палестинського конфлікту.
15. Курдська проблема в сучасних міжнародних відносинах.
16. Ядерна програма Ірану та її міжнародні наслідки.
17. Події «арабської весни» 2011 р. та їх міжнародне значення.
18. Іракська криза 2003 р., її міжнародне значення.
19. Країни Закавказзя в системі сучасних міжнародних відносин.
20. Країни Центральної Азії в системі сучасних міжнародних відносин.
21. Проблеми правового статусу Каспію. Енергетична дипломатія Центральноазійських держав.
22. Сучасна військово-політична ситуація в Афганістані як загроза міжнародній безпеці.
23. Країни Південної Азії в системі сучасних міжнародних відносин.
24. Країни Південно-Східної Азії в системі сучасних міжнародних відносин.
25. Основні види конфліктів у Південно-Східній Азії та шляхи їх врегулювання.
26. Особливості інтеграційних процесів у Південно-Східній Азії.
27. Особливості сучасного стану індо-пакистанського конфлікту.
28. Особливості формування сучасної латиноамериканської регіональної системи міжнародних відносин.
29. Особливості формування сучасної латиноамериканської системи безпеки.
30. Сучасні латиноамериканські конфлікти.
31. Особливості інтеграційних процесів в латиноамериканському регіоні.
32. Особливості формування сучасної африканської регіональної системи міжнародних відносин.
33. Африка – регіон конфліктів. Основні шляхи вирішення регіональних конфліктів.
34. Особливості формування африканської системи безпеки.
35. Сучасні інтеграційні процеси на африканському континенті.
36. Країни Північно-Східної Азії в системі сучасних міжнародних відносин.
37. Російсько-японські суперечності за Курильські острови.
38. Ядерна програма Північної Кореї, її міжнародні наслідки.
39. Корейська проблема в сучасних міжнародних відносинах
40. Україна в системі сучасних міжнародних відносин.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня

75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Лісовський П., Лісовська Ю. Політика міжнародних відносин. Проблеми і перспективи: Навч. посіб. К: Університет «Україна», 2021. 350 с.
2. Лісовський П.М. Міжнародні відносини: ментальність, геополітика, глобалізація : Навч. посіб. / П.М. Лісовський. К.: Кондор-Видавництво, 2017. 156 с.
3. Міжнародні відносини та світова політика : [навч. посіб. для студ. гуманіт. спец. вищ. навч. закл.] / В.Ю. Крушинський, В.А. Манжола та ін.. К. : Знання, 2014. 662 с.
4. Міжнародні відносини та світова політика : навчальний посібник / О. М. Кузь, Д. С. Коротков, Д. Ю. Михайличенко, О. В. Бровко ; за заг. ред. д-ра філос. наук, професора О. М. Кузя. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 201 с.
5. Шергін С. Політологія міжнародних відносин : [підруч. для студ. вищ. навч. закл.]. К. : Центр навчальної літератури, 2019. 256 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Глобалізація та політика національної безпеки / Під ред. П. Юхименко. К. : Центр навчальної літератури, 2021. 408 с.
2. Гольцов А.Г. Геополітика та політична географія. К. : Центр навчальної літератури, 2019. 416 с.
3. Європейський Союз: навч. посібник / [А.О. Бояр, Н.П. Карпчук, Н.І. Романюк та ін.]; за ред. А.О. Бояра, С.В. Федонюка – Київ : ФОП Маслаков, 2020. 600 с.
4. Європейська та євроатлантична інтеграція: навчальний посібник / [О.В. Баула, Т.В. Божидарнік, Т.М. Вісіна, Н.М. Галазюк, О.М. Зелінська О.Я. Кравчук, П.Я. Кравчук, Л.В. Корольчук, О.М. Лютак, Т.Л. Никитюк, Л.В. Савош, О.А. Урбан] за заг. ред. О.М. Лютак. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2016. 376 с.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Романюк Н. Геополітичні інтереси учасників Сирійського конфлікту // *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія: Географічні науки*. 2018. № 10 (383). С. 134-140.
2. Romaniuk N/Separatism as a Threat to European Security. // *International and National Security: Politics, Information, Ecology, Economy, : collective monograph* / Ed. by Mytko A. Lutsk, 2018. p. 52-62.

3. Романюк Н. Вплив глобального потепління та змін клімату на появу кліматичних мігрантів // *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2020. № 1 (7). С. 52-61.
4. Романюк Н., Калюш І. Ретроспективний аналіз американо-кубинських відносин // *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. № 2(10), 2021. С. 135-147

Інтернет-ресурси

1. Журнал «Зовнішні справи». URL: <https://uaforeignaffairs.Com/uk/releases>.
2. Журнал «Стратегічна панорама» URL: <https://niss-panorama.com/index.php/journal/issue/view/11>.
3. Європейська правда URL: <https://www.euointegration.com.ua/>.
4. Journal «International politics and society». URL: <https://www.ips-journal.eu/>.
5. Journal «International Relations» URL: <https://journals.sagepub.com/home/ire>.
6. Journal of International Relations and Development URL: <https://link.springer.com/journal/41268/volumes-and-issues/25-4>.
7. The Globalization of World Politics: An Introduction to International Relations. URL: https://books.google.com.ua/books?id=zKaA3YiUuWAC&printsec=copyright&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false.